

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВІДНОВЛЕННЯ, ОХОРОНА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ
РОСЛИННОГО СВІТУ ЛІСІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА ЗМІН КЛІМАТУ»**

(15-16 жовтня 2019 року)

Київ - 2019

УДК 581.02:633.2.03(292.485)

РОЗПОДІЛ РОСЛИН ФЛОРИСТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ВІДНОВЛЮВАНИХ УГРУПОВАНЬ ЛУЧНОЇ РОСЛИННОСТІ ЗА ТИПАМИ НАДЗЕМНИХ СИСТЕМ У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Б.Є. Якубенко, доктор біологічних наук
А.М. Чурілов, кандидат біологічних наук
В.О. Меженний, аспірант¹⁸,

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України (м. Київ)*

Характеристика будови надземних систем рослин відновлюваних угруповань лучної рослинності разом із типами підземних систем є важливими показниками, що дозволяють доповнювати аналіз ступеню використання рослинами доступних абіотичних ресурсів місцезростання. З іншого боку, ці показники є інтегральним відображенням вертикальної структури угруповань та індикаторами збереження зональних рис будь-якого досліджуваного типу рослинності. За цим показником у складі угруповань відновлюваної лучної рослинності переважають рослини з безрозетковим типом будови в структурі загального спектру усереднений показник – 64,0 % (396 видів), менша кількість належить напіврозетковим видам (27,5% або 170 видів) і відносно незначна частка флористичної структури відноситься до видів з розетковим типом будови надземних пагонів (8,6% або 53 види). Отже, указане пропорційне співвідношення між типами надземних систем:

$$\frac{\text{(безрозеткові : напіврозеткові : розеткові)}}{\text{(7,0 : 3,2 : 1,0)}}$$

є закономірним наслідком агрегації видів рослин для послідовного формування угруповань лучного типу рослинності та ергономічного використання ресурсів сфери повітряного живлення. Аналогічні пропорції встановлено для інших спектрів за час проведення досліджень.

Дослідженнями угруповань відновлюваної лучної рослинності за окремими демутаційними рядами підтверджено висновки стосовно структури основного спектру (рис.), але в процесі відновлення лучних угруповань відмінний від решти виявився спектр угруповань першого ряду демутації, який за часткою участі напіврозеткових

¹⁸ Науковий керівник – доктор біологічних наук Б.Є. Якубенко

видів на 0,4–1,0% перевищує аналогічні позиції інших рядів, що відображають пізніші фази генезису лучної рослинності.

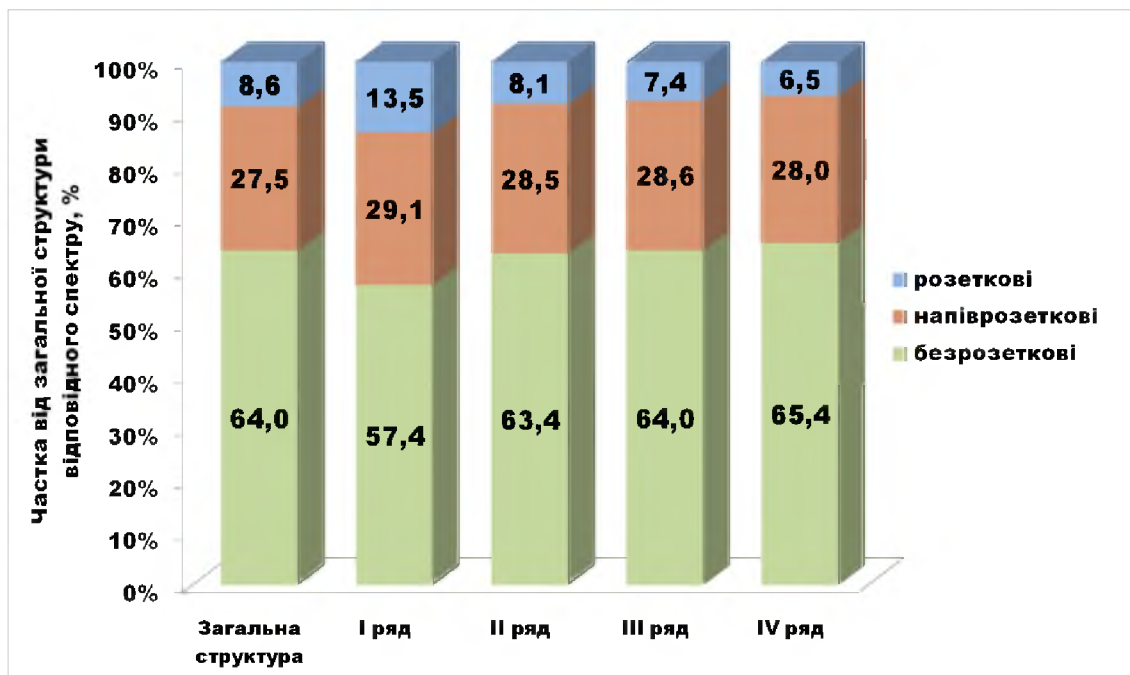

Рисунок. Пропорції спектрів флористичної структури та демутаційних рядів угруповань відновлюваної лучної рослинності за типами будови надземних систем

Така структура відображає наявність й значиму участь у складі первинних несформованих угруповань напіврозеткових видів, таких як *Viola arvensis* Murray, *Arctium lappa* L., *Echium vulgare* L., *Heracleum sibiricum* L., *Heracleum sosnowskyi* Manden., *Lupinus polyphyllus* Lindl. та інші. Однак, загалом пропорційна структура спектру відносно узагальнених показників не зазнає кардинальних змін, що пояснюється оптимальним складом біоморф за цим показником для подальшого існування й розвитку лучних угруповань.

Аналогічні пропорції загального спектру кардинально не змінюється. У структурі угруповань відновлюваної лучної рослинності переважають рослини із безрозетковим типом будови надземних систем – 280 видів, або 58,3%. На другому місці стоять напіврозеткові – 133 види або 27,7%, розеткових форм виявлено 14,0%, що кількісно становить 67 видів.